

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Tebyan.net
WWW.TEBYAN.NET

WWW.TEBYAN.NET

روش تدریس ایفای نقش

*این روش تدریس ، جزو روش های مبتنی بر تعامل است .

*ایفای نقش به معنایی که در اینجا به کار می رود به

مهارت های خاص هنری مثل بازیگری نیازی ندارد.

*افرادی که در روش ایفای نقش شرکت دارند عبارت اند از :

۱- معلم یا مسئول اجرا : برنامه ریزی ، فراهم کردن امکانات

و مدیریت عملیات از وظایف اوست .

۲- ایفاگران نقش : دانش آموزانی که به طور داوطلبانه

یا انتخابی در نمایش شرکت می کنند . لازم نیست آنها

حتما ذوق هنری داشته باشند .

۳-مشاهده کنندگان : سایر دانش آموزان کلاس . این

دسته از افراد می توانند در انتهای کلاس اظهار نظر ،

سوال یا بحث کنند.

هدف

در این روش این است که دانش آموزان به مفهوم فرد درون اجتماع پی ببرند و بتوانند تعارض های فردی خود را به وسیله ی گروه های اجتماعی حل کند .

در این روش فرد خود را به جای شخص دیگری قرار می دهد و می کوشد با دیگران که آنها نیز نقش های متفاوتی دارند به تعامل بپردازد.

این روش می تواند به بروز احساسات درونی دانش آموزان کمک کند .

مراحل اجرای ایفای نقش

مرحله اول : تعیین موضوع و طرح مسئله

مرحله دوم : انتخاب ایفاگران نقش و تعیین نقش های آنها

مرحله سوم : فراهم کردن امکانات و پردازش صحنه

مرحله چهارم : آماده کردن دانش آموزان برای مشاهده

مرحله پنجم : اجرای نمایش

مرحله ششم : بحث و ارزشیابی نمایش

مرحله هفتم : اجرای مجدد نمایش

مرحله هشتم : بحث و ارزشیابی مجدد

مرحله نهم : تقسیم تجارب و تعمیم آنها

۱- تعیین موضوع و طرح مسئله

*در این مرحله معلم باید مسئله مورد نظر را طوری ارائه

دهد تا دانش آموزان به پذیرش آن رغبت پیدا کنند .

*مسئله باید به صورت روشن و واضح بیان شود .

*داستان های کوتاهی که دارای یک مسئله باشند و صحنه

را توصیف کرده اند و شرایط و فعالیت ها و مکالمات در آن

داستان مشخص است برای این روش مناسب هستند .

۲- انتخاب ایفاگران نقش و تعیین نقش های آنها

* بررسی شخصیت های داستان با استفاده از سوالاتی از قبیل

: آنها شبیه چه کسانی هستند؟ چه کار می کنند؟ و ...

* معلم با معیار هایی که دارد چند نفر را برای ایفای نقش ها

انتخاب میکند .

* نکته ای که باید به آن توجه کرد که دانش آموزانی که دارای

تفسیر های جهت گیری شده اند را نباید برای اجرا انتخاب

کرد.

۳- فراهم کردن امکانات و پردازش صحنه

در این مرحله معلم باید وسایل و امکانات لازم

را فراهم کند و بازیگران نقش نیز صحنه را

طراحی کنند .

معلم ممکن است با سوال های خود به پردازش

صحنه کمک کند .

۴- آماده کردن دانش آموزان برای مشاهده

مشاهده کنندگان باید به صورت فعال درگیر نمایش شوند تا بتوانند آن را تحلیل کنند .

معلمان باید برای مشاهده کنندگان وظایفی را تعیین کنند.

وظایفی مانند ارزشیابی نقش های اجرا شده.

مشاهده کنندگان باید مشخص کنند که بازیگران نقش چه

هدفی را دنبال می کنند.

۵- اجرای نمایش

بازیگران نقش هایی را به عهده گرفته به طور طبیعی در آن موقعیت زندگی می کنند و به طور واقع بینانه ای به یکدیگر پاسخ می دهند.

انتظار نمی رود که هر بازیگری بتواند یک نمایش روان و بدون مسئله اجرا کند و بداند که همیشه چگونه باید پاسخ دهد . این نا مشخص بودن جزئی از اجرای نمایش است .

۶- بحث و ارزشیابی نمایش

اگر ایفاگران نقش و مشاهده گران به طور موثر درگیر نمایش شوند بحث به صورت خودجوش آغاز خواهد شد .

نتیجه ی نمایش و انگیزه های بازیگران مهم ترین مسئله است

معلم باید سوال های بحث را در این جهت هدایت کند .

۷- اجرای مجدد نمایش

ممکن است نمایش چندین بار تکرار شود و معلم و دانش آموزان تفسیر جدیدی از نقش ها ارائه دهند یا افراد جدیدی را وارد نمایش کنند .

اجرای مجدد به این علت است که بازیگران ممکن است در اوج نمایش رفتار دیگری را به نمایش بگذارند و بخواهند نتایج آن را ببینند.

۸- بحث و ارزشیابی مجدد

معلم و دانش آموزان نمایش مجدد و دلیل پذیرش
یا رد آن را ارزیابی می کنند .
آنها ممکن است راه حل ها را بپذیرند .
آنها تلاش می کنند که به راه حل های مبتنی بر
واقعیت دست یابند.

۹- تقسیم تجارب و تعمیم آنها

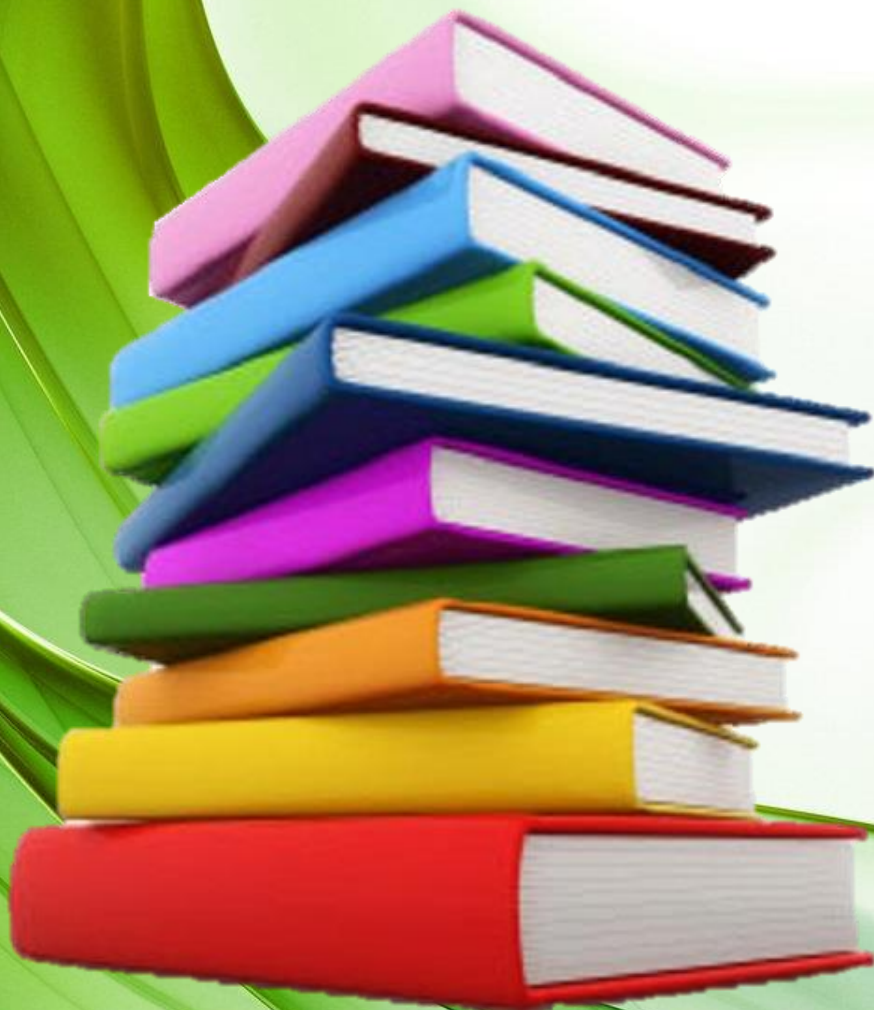
تعمیم نیاز به تجربه های زیاد دارد . معلم باید بحث ها را به گونه ای هدایت کند که ایفاگران نقش پس از کسب تجارب طولانی بتوانند رویکردهای مختلف موقعیت مسئله دار و پیامد های آنها تعمیم دهند .

هر اندازه سازمان دهی بحث مناسب تر باشد نتایج به دست آمده جامع تر خواهد بود .

نقش معلم در فرایند اجرای روش ایفای نقش:

- مسئول شروع و هدایت فعالیت دانش آموزان
- تشویق دانش آموزان به ابراز عقیده و حمایت از عقاید درست
- جهت دهی و هدایت به صورت منطقی و حمایتی
- انتخاب بازیگر
- پرسش سوال مناسب جهت تمرکز فکر و کنجکاوی دانش آموز
- افزایش آگاهی دانش آموزان
- آموزش روش های مختلف تصمیم گیری
- شناسایی احساسات

تهیه :

معصومه بنانیری

سرگروه پایه ششم

ناحیه ۲ استان یزد